

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SƏHIYYƏ NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN TİBB UNİVERSİTETİ**

FİZİOTERAPİYA VƏ REABİLİTASIYANIN ƏSASLARI

FƏNNİ ÜZRƏ

050803 – “Fizioterapiya və tibbi reabilitasiya” ixtisası üzrə

TƏDRİS PROQRAMI

BAKİ – 2023

Tərtib edən:

**“Fizioterapiya və tibbi rehabilitasiya”
kafedrasının əməkdaşları**

Kafedra müdiri, t. .f.d. dosent Paşa Mehdiyev Surxay ođlu

 mza _____

t. .f.d., dosent S daq t Quliyeva Qədir qızı

 mza _____

t. .f.d., assistent Vaqif Cəlilov Çingiz ođlu

 mza _____

Rəy verənlər:

- 1. Universitet daxili**
- 2. Universitetdən kənar (yerli və ya xarici)**

Fənn proqramına Elm və Təhsil Nazirliyindən nəşr hüququ (qrif) o zaman alınır ki, sizin fənn Elm və Təhsil Nazirliyinin təsdiq etdiyi təhsil proqramında mövcuddur.

Fənn proqramına Azərbaycan Tibb Universitetindən nəşr hüququ (qrif) o zaman alınır ki, sizin fənn universitet tərəfindən müəyyən edilmiş fəndir və tədris işçi planında mövcuddur.

**Fənn proqramına Elm və Təhsil Nazirliyindən
nəşr hüququ (qrif) alınması üçün tələb olunan sənədlər**

- 1 – Kafedradan çıxarış
- 2 – Fakültə elmi şurasından çıxarış
- 3 – Tədris-metodik şuradan çıxarış (əgər şura varsa)
- 4 – 2 rəy (universitet daxili və kənar)
- 5 – Notariusdan təsdiq olunmuş ərizə forması (qrif almaq üçün)
- 6 – Fənn proqramı möhürlənmiş və imzalanmış (möhür universitetin; imza proqramı tərtib edənlərin)
- 7 – Rektörün adından Elm və Təhsil Nazirliyinə məktub
- 8 – A4 formatında təqdim etmək olar

**Fənn proqramına Azərbaycan Tibb Universitetində
nəşr hüququ (qrif) alınması üçün tələb olunan sənədlər**

- 1 – Kafedradan çıxarış
- 2 – Fakültə elmi şurasından çıxarış
- 3 – Tədris-metodik şuradan çıxarış (əgər şura varsa)
- 4 – 2 rəy (universitet daxili və kənar)
- 5 – Notariusdan təsdiq olunmuş ərizə forması (qrif almaq üçün)
- 6 – Fənn proqramı möhürlənmiş və imzalanmış (möhür universitetin; imza proqramı tərtib edənlərin)
- 7 – Kafedra müdirinin adından rektora məktub
- 8 – A4 formatında təqdim etmək olar

GİRİŞ

AKTS: 2

Fənnin məzmunu

Fizioterapiya və tibbi reabilitasiyanın əsasları (FT&TR) tibb universitetinin fizioterapiya fakültəsinin tələbələri üçün nəzərdə tutulmuş, fizioterapiya və tibbi reabilitasiya rotasiyasının başlanğıcında lazım olan məlumatları təmin edəcək bir fəndir. Adından görüldüyü kimi, o əsas konsepsiyaları təklif edir və tələbələrə fizioterapiya və tibbi reabilitasiyanın bilik bazasının əsasını qurmağa və beləliklə də, erkən klinik təcrübələrini maksimum dərəcədə artırmağa imkan verir. Bu fənn tələbələrin güclü və bilikli bir nöqtədən təkan götürməsi üçün “sürətli başlanğıcı” təqdim edir. FT&TR -nin bir çox tibb tələbələri tərəfindən asanlıqla müəyyən edilə bilməyən bir ixtisas olaraq qalması bu fənnin daha böyük dəyərini təmin edir.

Fizioterapist kimdir? FT&TR nədir? Bir ixtisas həm fiziki cəhətdən ən uyğun, həm də ən zəif xəstələri necə müalicə edə bilər? Bir mütəxəssis həm ən kiçik körpələri, həm də ən yaşlı xəstələri necə müalicə edə bilər? Bir ixtisas necə demək olar ki, hər bir orqan sistemi haqqında bilik tələb edə bilər? Nə üçün bir mütəxəssis xəstənin həyat təzi və ətraf mühitinin bir çox aspektləri haqqında bu qədər çox şey bilməlidir? Bu sualların cavabları sahəmizin əsas prinsiplərindədir.

Bizim təcrübəmiz əlilliyi olan xəstələrdə funksional müstəqilliyi maksimuma çatdırmaqdan ibarətdir. Xəstə əhalimizin ortaq məxrəci “funksiya itkisidir”. Fiziotrapist xəstələrini reabilitasiya etmək üçün məşq, fiziki üsullar (soyuq, istilik, elektrik stimulyasiyası), xarici cihazlar (breketlər, süni əzalar), yerləş vasitələri, gündəlik fəaliyyətlər üçün köməkçi vasitələr daxil olmaqla, lakin bunlarla məhdudlaşmayaraq, geniş spektrli müdaxilələrdən istifadə edir. Məsələn; həyat təzi, kommunikasiya vasitələri, oturma və hərəkət sistemləri, bir çox məsləhətlər və xüsusi texnikalar (iynə vurma, manipulyasiya, dartma və masaj).

FT&TR bir çox səhiyyə işçisini əhatə edən məqsədyönlü ixtisasdır. Fizioterapiya sahəsi aşağıdakı üzvlərin hər hansı birini və ya hamısını əhatə edə bilən mütəxəssis komandasının fəaliyyətindən ibarətdir: fiziki terapevt, peşə terapevti, danışma terapevti, istirahət terapevt, protezist, ortopedist, reabilitasiya tibb bacısı, peşə məsləhətçisi, sosial işçi və reabilitasiya mühəndisi, biomexanik və s. Bundan əlavə, biz məktəb işçiləri, işgötürənlər, memarlıq işçiləri, sığorta şirkətləri və ya xəstənin funksional nailiyyətlərinə və müstəqillik əldə etmələrinə təsir edə biləcək digər şəxslərlə sıx əməkdaşlıq edə bilərik. Fizioterapiya və reabilitasiyanın əsasları dərslərini oxuduqca və fənnimizin əsas sahələri ilə tanış olduqdan sonra bir fizioterapist kimi düşünün və özünüzdən soruşun: "Funksional məhdudiyət nədir və mən xəstəyə bu məhdudiyəti aradan qaldırmaqda necə kömək edə bilərəm?" Ortaq bir mövzu ixtisasımızın müxtəlif sahələrini birləşdirdiyi kimi, bu müxtəlif fəsiləri birləşdirir. Ümumi mövzu funksional əlillikdir. Ümumi məqsəd funksional müstəqilliyi maksimuma çatdırmaqdır.

Fənnin məqsədi fizioterapiya və tibbi reabilitasiyanın əsasını təşkil edən əsas anlayışları, onun inkişaf dövrlərini, məzmununu, ayrı-ayrı sağlamlıq problemlərində aparılan fizioterapiya və reabilitasiya tədbirlərinin ümumi prinsiplərini tələbələrə çatdırmaqdan ibarətdir.

Tələbə nəyi bilməlidir:

- 1 Fizioterapiya və tibbi reabilitasiyanın tərifi və inkişafını, fizioterapistlərin rolları və vəzifələri, fizioterapiya və reabilitasiyanın məzmunu və tətbiq sahələri
- 2 Ayrı-ayrı nahiyələrin və ya orqanlar sisteminin patoloji problemlərində aparılan fizioterapiya və tibbi reabilitasiya tədbirlərinin ümumi prinsiplərini
- 3 Fizioterapiya və tibbi reabilitasiyada multidisiplinar xəstə mərkəzli yanaşmanın mahiyyətini

Tələbə nəyi bacarmalıdır

1. Bir tibb sahəsi kimi fizioterapiya və tibbi reabilitasiyanın mahiyyətini izah etməyi
2. Dayaq-hərəkət sisteminin müxtəlif mənşəli xəstəliklərində, travmatik beyin zədələnmələrində, insult, onurğa beyni zədələnmələrində, ürək-damar sistemi problemlərində, onkoloji xəstəliklərdə, tənəffüs sistemi xəstəliklərində və s. hallarda aparılan fizioterapiya reabilitoloji tədbirlərin və qiymətləndirmə üsullarının nəzəri izahını verməyi
3. Elektroterapiya, elektrodiagnostika metodlarının ümumi izahını verməyi
4. İdman reabilitasiyası haqqında ümumi məlumatların izahını verməyi
5. Xəstə mərkəzli multidisiplinar yanaşmanın mahiyyətinin izahını verməyi

Tələbə nəyə yiyələnmişdir:

Fizioterapiya və tibbi reabilitasiya sahəsinə aid ümumi, başlanğıc biliklərinə yiyələnmişdir.

PROQRAM

Proqram 40 saat müəhazirədən ibarətdir. Proqrama daxil edilmiş dərslərin mövzuları fizioterapiya və tibbi reabilitasiyaya giriş, fizioterapiya və reabilitasiya təhsili və təlim, Fizioterapiya və reabilitasiyanın məzmunu və tətbiq sahələri, travmatik beyin zədələnmələrində reabilitasiya, insult, onurğa beyni zədələnmələrində reabilitasiya. protez və ortezlər, müxtəlif sağlamlıq problemlərində aparılan reabilitasiya proqramının ümumi prinsiplərindən bəhs edir. Mövzuların adları cədvəl şəkilində aşağıda göstərilmişdir.

Fizioterapiya və tibbi reabilitasiya ixtisası üzrə II kurs tələbələri üçün

“Fizioterapiya və tibbi reabilitasiyanın əsasları” fənnindən müəhazirələrin mövzu planı

Payız (I semestr)

Cəmi: saat 40

Nö	Topic Mövzu (mühazirə)	Saat
1	Fizioterapiya və tibbi reabilitasiyanın tərii və inkişafı	2
2	Fizioterapistlərin rolları və xüsyyətləri	2
3	Fizioterapiya və reabilitasiya təhsili və təlim	2
4	Fizioterapiya və reabilitasiyanın məzmunu və tətbiq sahələri	2
5	Travmatik beyin zədələnmələrində reabilitasiya	2
6	İnsult	2
7	Onurğa beyni zədələnmələrində reabilitasiya	2
8	Protez və Ortezlər	2
9	Ürək damar problemlərində fizioterapiya və reabilitasiya	2
10	Ağciyərlərin xəstəliklərində fizioterapiya və reabilitasiya	2
11	Uşaq xəstəliklərində fizioterapiya və reabilitasiya	2
12	Sinir-əzələ reabilitasiyası	2
13	Onkoloji xəstəliklərdə reabilitasiyası	2
14	Ortopedik reabilitasiya	2
15	Onurğa problemlərində reabilitasiya	2

16	Əzələ-skelet sistemi problemlərində reabilitasiya	2
17	Elektrodiagnostik təbabət	2
18	İdman fizioterapiyasının prinsipləri	2
19	Fizioterapiyada multidisiplinar xəstə mərkəzli yanaşma və müasir ünsiyyət	2
20	Təkrar və müzakirə İmtahana hazırlıq	2

METODİKİ TƏMINAT:

1. Grant Cooper, Nancy E. Strauss / “Essential Physical Medicine and Rehabilitation”//. Humana Press Inc. 999 Riverview Drive, Suite 208 Totowa, New Jersey 07512/ 2006
2. Sara J. Cuccurullo, MD // PHYSICAL MEDICINE AND REHABILITATION BOARD REVIEW SECOND EDITION. 2010 Demos Medical Publishing // ISBN 978-1-933864-18-1. Səh. 1-13
3. Ə.V.Musayev, P.S.Mehdiyev // Ümumi fizioterapiya/ dərslik Bakı-2022

TEXNİKİ TƏCHİZAT:

Fənn üzrə mühazirə və praktiki məşğələlər multimedia avadanlıqları (proyektor, ekran və s.) ilə təchiz olunmuş auditoriyalarda keçirilir.

Kağız formatı 60x84 1 / 16
Sifariş . Tiraj 30.

Azərbaycan Tibb Universitetinin
nəşriyyatında çap edilmişdir.
Tel.: (012) 595-55-76